

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ

Causal relationship model of psychological characteristics and educational environments on entrepreneurial oriented behavior with the mediating role of entrepreneurship intention of entrepreneurial students

อมินดารา อริยธาดา ¹ อังศินันท์ อินทรกำแหง ² กฤตติพัฒน์ ชื่นพิทยาวุฒิ ³

Amindara Ariyathada ¹ Ungsinun Intrarakamhang ² Krittipat Chuenphitthayavut ³

¹ นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Student (M.Sc.) Applied Behavioral Science Research,

Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University E-mail: amindara.edu@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Associate Professor, Ph.D., Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University

E-mail: ungsinun@g.swu.ac.th

³ นักวิจัยอิสระและนักจิตวิทยาคลินิก จังหวัดปทุมธานี ประเทศไทย

Private Researcher and Clinical Psychologist, Pathum Thani, Thailand E-mail: krittipat@hotmail.com

Received: November 16, 2021; Revised: November 25, 2022; Accepted: April 8, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยมีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรส่งผ่าน ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ และ 2) เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย คือ นักศึกษา ปริญญาตรี หลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการหรือสาขาวิชาที่ใกล้เคียง จำนวน 389 คน ตัวอย่างในการวิจัย คือ นักศึกษา จำนวน 240 คน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุผลการวิจัย พบว่า 1) โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = .00$, $\chi^2 / df = 2.45$, $RMSEA = .08$, $CFI = .98$, $GFI = .93$, and $AGFI = .87$ 2) สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อ การเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความ ตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .05 และ 4) สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรม การมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

The objectives of this research were 1) to examine the consistency of the causal relationship model of entrepreneurial-oriented behavior with the intention of being an entrepreneur as a mediation variable of students in the entrepreneurship field and 2) to analyze the direct and indirect effect of mental attributions and educational environments to entrepreneurial-oriented behavior of students in the entrepreneurship field. The population in this research was 389 undergraduate students in the entrepreneurship field or the relevance. The samples were 240 students sampled and selected by multi-stage sampling. The questionnaires were applied for data collection. The data was statistically analyzed using the mean, standard deviation, and structural equation modeling. The results of the research showed that 1) the causal relationship model was adjusted in harmony with the fitted empirical data. $\chi^2 = 118.97$, $df = 50$, $p\text{-value} = .00$, $\chi^2 / df = 2.45$, $RMSEA = .08$, $CFI = .98$, $GFI = .93$, and $AGFI = .87$ 2) educational environments and good attitude towards entrepreneurship had direct effect on the intention to be entrepreneurs at a significance level of .05. 3) The intention of being an entrepreneur had a direct effect on entrepreneurial-oriented behavior at a significance level of .05 and 4) Educational environments and good entrepreneurial attitude had an indirect effect on entrepreneurial-oriented behavior through the intention of being an entrepreneur at a significance level of .05.

Keywords: the causal relationship model, entrepreneurial oriented behavior, the intention of being an entrepreneur

บทนำ

วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) เป็นหน่วยงานธุรกิจที่มีจำนวนมากที่สุดของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงาน และเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญอย่างยิ่งต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ และตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543 กำหนดให้คณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อส่งเสริมเสนอต่อคณะรัฐมนตรี โดยเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา ขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้ก้าวพ้นกับดักรายได้ปานกลางในที่สุด ในปี 2562 ประเทศไทยมีกิจการ 3,119,738 รายทั่วประเทศ แบ่งเป็นวิสาหกิจรายย่อย (Micro Enterprise) คิดเป็นร้อยละ 84.8 วิสาหกิจขนาดกลาง (Small Enterprise) ร้อยละ 13.3 และวิสาหกิจขนาดกลาง (Medium Enterprise) มีจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 1.4 (สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม, 2564)

ด้วยเหตุนี้ภาครัฐจึงเล็งเห็นความสำคัญและส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการ โดยกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างผู้ประกอบการใหม่ (NEC) และทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่

เชิงสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Startup) ระหว่างสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ในประเทศไทย โดยจัดการเรียนการสอนหลักสูตรการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็น ผู้ประกอบการ ที่มีเป้าหมายและโครงสร้างเอื้อต่อการบ่มเพาะนักศึกษาให้เป็นผู้ประกอบการใหม่ผ่านกระบวนการบ่มเพาะ ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ และถ่ายทอดประสบการณ์ในการดำเนินธุรกิจ พร้อมทั้งให้การสนับสนุนทางการเงินเพื่อให้ ผู้ประกอบการสามารถประยุกต์นวัตกรรมที่คิดค้นขึ้นมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) อย่างไรก็ตามแม้ว่าการส่งเสริมการเป็นผู้ประกอบการใหม่มีความสำคัญต่อระบบ เศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก แต่จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความ ตั้งใจเป็นผู้ประกอบการโดยเฉพาะพฤติกรรมการมุ่งมั่นเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งถือเป็นก้าวแรกในการประสบความสำเร็จ ทางธุรกิจยังมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่ที่พบเห็นในปัจจุบันจะเป็นการศึกษาในเรื่องวัฒนธรรมองค์การ และผลประกอบการ (Ma, Rui, & Zhong, 2022)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องหารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะ ทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งมั่นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจ ที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ เพื่อนำผลการศึกษามาช่วยพัฒนาเตรียมความพร้อมให้แก่ นักศึกษาที่จะก้าวไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่มีคุณภาพหลังสำเร็จการศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการมุ่งมั่นการเป็นผู้ประกอบการโดยมีความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการเป็นตัวแปรส่งผ่านกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ
2. เพื่อวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงและทางอ้อมของปัจจัยคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษา ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งมั่นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ

สมมติฐานของการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการมุ่งมั่นการเป็นผู้ประกอบการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. สภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ
3. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมมุ่งมั่นการเป็นผู้ประกอบการ
4. สภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม มีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมมุ่งมั่นการเป็นผู้ประกอบการผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการหรือสาขาวิชา ที่ใกล้เคียง ในชั้นปี 3-4 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 จำนวน 389 คน ในการกำหนดขนาดของตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้แนวคิด การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การกำหนดตามสัดส่วนของตัวแปรสังเกตได้ โดย 1 ตัวแปรสังเกต เก็บข้อมูล

10-20 คน (Kline, 2016) ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุในงานวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้จำนวน 13 ตัว ซึ่งควรมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างประมาณ 130-260 คน สำหรับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้การสุ่มหลายขั้นตอนประกอบด้วยขั้นตอนแรกใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ในการคัดเลือกสถานศึกษา ขั้นตอนที่สองใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) เมื่อเก็บข้อมูลจริงด้วยแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลพบว่ามีแบบสอบถามที่สมบูรณ์เพียง 240 ฉบับ ซึ่งอาจก่อให้เกิดการประมาณค่าทดสอบความสอดคล้องของโมเดลและข้อมูลเชิงประจักษ์คลาดเคลื่อนกว่าที่ควรเป็น แต่หากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุไม่ซับซ้อนมาก กลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 200 คน ถือว่าเพียงพอต่อการวิเคราะห์ข้อมูล (Kline, 2016)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา และมหาวิทยาลัยที่สังกัด เป็นคำถามปลายปิดชนิดตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ วัดโดยมาตรวัดแบบลิเคิร์ตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นใหม่โดยใช้สถานการณ์สมมติในบริบทของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายตอบคำถามด้วยการตัดสินใจเลือกการแสดงออกโต้ตอบต่อสถานการณ์นั้น ๆ ที่ตรงกับตนเองมากที่สุด ซึ่งคำตอบจะมีคะแนนตั้งแต่ 1-5 คะแนน มีข้อความทั้งหมด 14 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .43 - .73 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .91

ตอนที่ 3 ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ วัดด้วยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (2002) เป็นคำถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนค่า 5 ระดับ คือ ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 5 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .54 - .73 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .86

ตอนที่ 4 สภาพแวดล้อมทางการศึกษา วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเป็นคำถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนค่า 5 ระดับ คือ ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 14 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .57-.85 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95

ตอนที่ 5 เจตคติต่อสมรรถนะการเป็นผู้ประกอบการ วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของ Ajzen (2002) เป็นคำถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนค่า 5 ระดับ คือ ไม่จริงที่สุด (1 คะแนน) ถึง จริงที่สุด (5 คะแนน) มีข้อความทั้งหมด 16 ข้อ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง .67-1.00 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .63 - .84 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .93

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และค่าสถิติอื่น ๆ เพื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

2. วิเคราะห์โมเดลสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 134 คน คิดเป็น ร้อยละ 55.80 ช่วงอายุ 16-27 ปี คิดเป็นร้อยละ 96.30 ศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 67 คน

คิดเป็นร้อยละ 27.90 ศึกษาในสาขาวิชาผู้ประกอบการหรือใกล้เคียง จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 29.60 ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 3 จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 53.30 และมีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 3.01-3.50 จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ลำดับต่อไปเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรพื้นฐาน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานและการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกต

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.ความสามารถทางนวัตกรรม	1												
2. การเผชิญความเสี่ยง	.754***	1											
3. การดำเนินงานเชิงรุก	.673***	.685***	1										
4. ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ	.524***	.440***	.459***	1									
5. อาจารย์ผู้สอน	.522***	.523***	.385***	.468***	1								
6. หลักสูตรและการสอน	.488***	.614***	.412***	.341***	.718***	1							
7. สถานที่ส่งอำนวยความสะดวก	.532***	.535***	.431***	.390***	.572***	.610***	1						
8. การประเมินค่า	.506***	.493***	.397***	.568***	.443***	.408***	.467***	1					
9. ความรู้สึก	.474***	.452***	.352***	.485***	.399***	.453***	.405***	.744***	1				
10. แนวโน้มพฤติกรรม	.508***	.537***	.459***	.482***	.598***	.617***	.545***	.621***	.584***	1			
11. บรรทัดฐานเชิงชี้นำ	.502***	.523***	.452***	.350***	.442***	.457***	.408***	.398***	.417***	.485***	1		
12. บรรทัดฐานเชิงบรรยาย	.354***	.416***	.359***	.201**	.290***	.378***	.358***	.291***	.360***	.413***	.385***	1	
13. การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม	.382***	.399***	.370***	.439***	.356***	.384***	.357***	.259***	.373***	.439***	.273***	.409***	1
ค่าเฉลี่ย	3.83	3.65	3.84	3.90	3.71	3.48	3.52	3.82	3.71	3.55	3.52	3.36	3.38
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	.66	.67	.76	.75	.79	.74	.67	.81	.75	.72	.73	.78	.71

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ มีตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 13 ตัวแปร ตัวแปรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ย 3.90 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .75 การดำเนินงานเชิงรุก มีค่าเฉลี่ย 3.84 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .76 ความสามารถทางนวัตกรรม มีค่าเฉลี่ย 3.83 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .66 มีค่าความสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .20 - .75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 เกือบทุกตัวแปรสังเกต ยกเว้นในความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และบรรทัดฐานเชิงบรรยาย ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการตรวจสอบค่าความสัมพันธ์พบว่ามีความสัมพันธ์ไม่เกิน .80 ตัวแปรสังเกตแต่ละคู่

มีความสัมพันธ์กันไม่เกิน .80 ถือว่าเป็นข้อมูลที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์สมการโครงสร้างเชิงเส้นได้ และยังไม่ละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับคู่ตัวแปรมีความสัมพันธ์สูงเกินไป (Multicollinearity) (Kelloway, 1998)

ตารางที่ 2 อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) ของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ

ตัวแปรตาม	R ² ตามสมการโครงสร้าง	ความสัมพันธ์	ตัวแปรอิสระ				
			ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	สภาพแวดล้อมทางการศึกษา	เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ	การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน	การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม
พฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ	.84	DE	.92***	-	-	-	-
		IE	-	.37***	.40***	-.22	.33
		TE	.92***	.37***	.40***	-.22	.33
ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ	.71	DE	-	.41***	.44***	-.24	.36
		IE	-	-	-	-	-
		TE	-	.41***	.44***	-.24	.35

$\chi^2 = 118.97$, df = 50, p-value = .00, $\chi^2 / df = 2.45$; RMSEA = .08; CFI = .98; GFI = .93 และ AGFI = .87

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

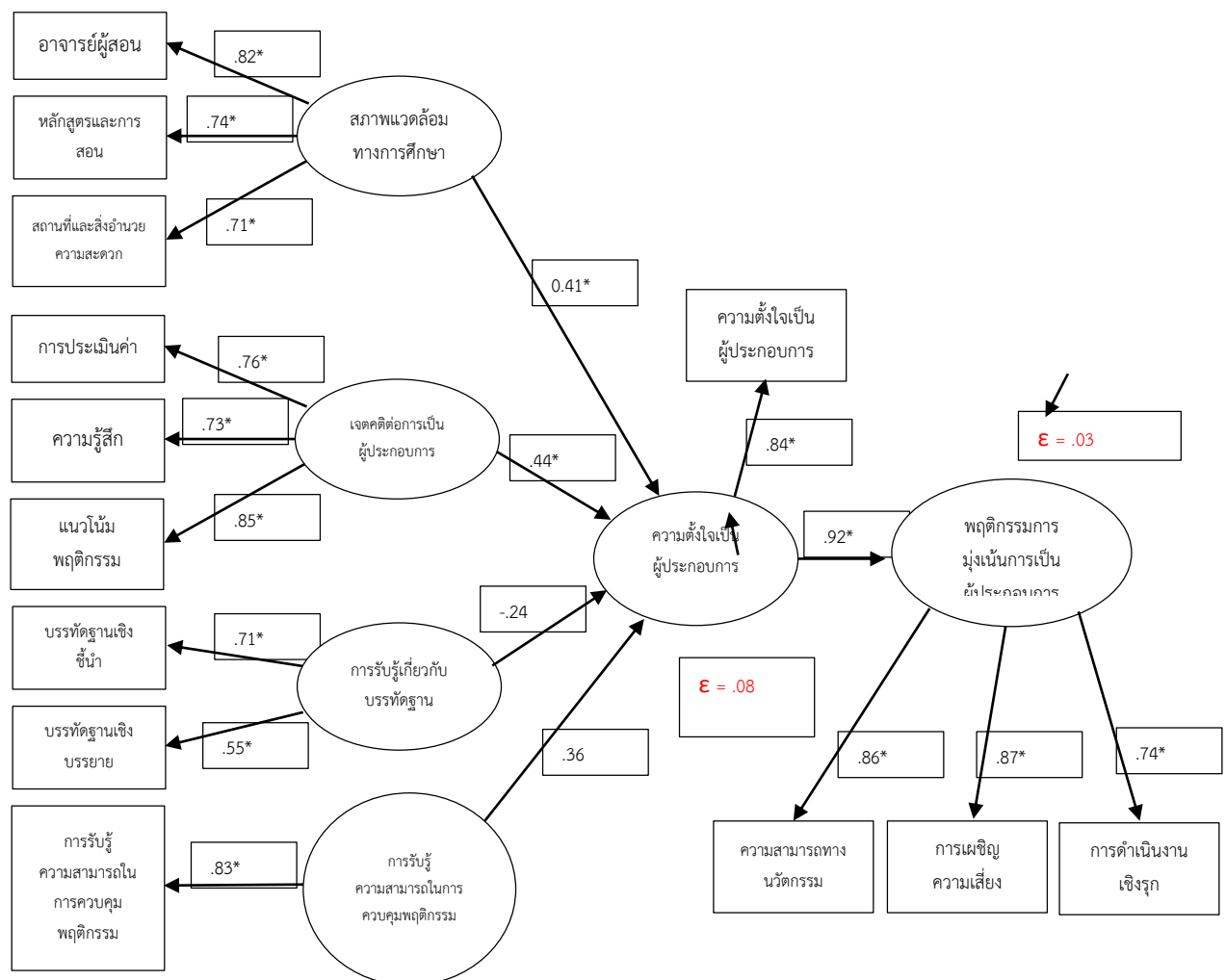
จากตารางที่ 2 พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีค่าความสอดคล้อง $\chi^2 = 118.97$, df = 50, p-value = .00, $\chi^2 / df = 2.45$; RMSEA = .08; CFI = .98; GFI = .93 และ AGFI = .87 เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้องต่าง ๆ ตามคำแนะนำของ Hair, Babin, Anderson and Black (2018) ดังนั้น ค่า Relative Chi-Square มากกว่า 2 แต่น้อยกว่า 5 ค่า CFI และ GFI มากกว่า .90 และค่า RMSEA อยู่ที่ .08 พบว่าโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงทิศทางบวกต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงทิศทางบวกต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นเป็นผู้ประกอบการประกอบด้วย ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ มีค่าอิทธิพลเท่ากับ .92 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมทิศทางบวกต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นเป็นผู้ประกอบการผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วย เจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ สภาพแวดล้อมทางการศึกษา มีค่าอิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .37 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ และผลการทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถสรุปโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ดังภาพ 1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาพ 1 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา สาขาผู้ประกอบการ

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยหลักที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ คือตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้านคุณลักษณะทางจิตและสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ โดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษาสาขาผู้ประกอบการ พบว่า 1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2. สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการประกอบ 3. ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการประกอบ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ และ 4. สภาพแวดล้อมทางการศึกษา และเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ

อภิปรายผล

ผลการตรวจสอบ พบว่า โมเดลอิทธิพลของปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการ การรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐาน และการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงอภิปรายผลตามสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการส่งอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการผ่านความตั้งใจการเป็นผู้ประกอบการ โดยลักษณะความสัมพันธ์นี้เป็นไปตามที่ Ajzen (2002) ได้อธิบายไว้ว่าสภาพแวดล้อมและการประเมินความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อพฤติกรรมสามารถก่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการแสดงพฤติกรรม และทำให้เกิดความตั้งใจที่จะแสดงพฤติกรรมและนำไปสู่การเกิดพฤติกรรม

2. ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลต่อความตั้งใจการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Bandura (1997) และ Ajzen (2002) ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (Theory of Reasoned Action) ที่เชื่อว่าความตั้งใจของมนุษย์ที่จะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ สามารถทำนายได้จากความเชื่อเชิงพฤติกรรมที่เกิดจากการประเมินความรู้สึกนึกคิดของตนเองต่อพฤติกรรมจนกลายเป็นเจตคติทางบวกหรือทางลบต่อการแสดงพฤติกรรมที่สนใจนั้น ผลการศึกษาค้นนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Mahendra, Djatmika and Hermawan (2017) ที่พบว่า เจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางบวกต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ เจนวิทย์ วาริธ, ศรีณย์ ภิบาลชนม์ และเสกสรรค์ ทองคำบรรจง (2562) ที่พบว่าเจตคติมีความสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียนและเป็นแรงผลักดันให้ประสบความสำเร็จทางการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต

ในด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษา เมื่อนักศึกษาอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สนับสนุนการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตรการสอน ด้านสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก และนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการจะส่งผลให้นักศึกษาเกิดความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับที่ Liu, Lin, Zhao and Zhao (2019) ที่อธิบายว่า การเรียนการสอนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีกิจกรรมและการเตรียมการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาความรู้ ทักษะ และการฝึกประสบการณ์ที่จำเป็นต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ บุษกร วิเศษสมบัติ (2564) ที่อธิบายว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากการสังเกตและลงมือปฏิบัติด้วย จะทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ ต่อยอดจนนำไปสู่การประกอบอาชีพได้ และส่งผลให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เพิ่มขึ้นด้วย

ส่วนการรับรู้เกี่ยวกับบรรทัดฐานและการรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมพบว่าไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ และจากการทบทวนวรรณกรรมยังพบว่ามีบางงานวิจัยที่พบว่าสองปัจจัยนี้ไม่มีผลต่อความตั้งใจที่จะกระทำ เช่น การศึกษาของ Shah and Soomro (2017) ที่พบว่า การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจ และการศึกษาของ Appiah-Nimo, Ofori and Arthur (2018) ที่พบว่า การรับรู้บรรทัดฐานไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความตั้งใจ การรับรู้ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมมีความใกล้เคียงกับการรับรู้ความสามารถตนเอง (self-efficacy) ของ Bandura (1997) เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาของ อินทรียา อัญพัชร และดวงเดือน ศาสตรภัทร (2563) ที่พบว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองไม่มีผลต่อการยอมรับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ เพราะ เห็นว่าเรื่องเพศสัมพันธ์ไม่ใช่เรื่องเสียหาย ไม่มีผลต่อพฤติกรรมในบริบทที่ศึกษาเนื่องมาจากสถานการณ์ระบาดของโควิด 19 ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้ จึงไม่มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

ไม่สามารถรับรู้บรรทัดฐานต่าง ๆ จากบุคคลอื่น และได้ลงมือกระทำจริง ทำให้ไม่สามารถประเมินความสามารถของตนเองได้ จึงส่งผลให้ทั้งสองปัจจัยนี้ไม่มีผลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการในการศึกษาครั้งนี้

3. ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า ความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ ที่แสดงให้เห็นว่าผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า นักศึกษาที่มีระดับของความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ทั้งความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการที่เกิดจากตนเอง การรับฟังบทเรียนที่สำเร็จจากผู้ประกอบการคนอื่น ความสนใจในรายวิชาด้านผู้ประกอบการ การวางแผนชีวิต ปัจจัยเหล่านี้ย่อมมีผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ คมกริช นันทะโรจพงษ์, ภูธิป มีถาวร และประสพชัย พสุนนท์ (2561) ที่พบว่าความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ

4. ผลการตรวจสอบสมมติฐาน พบว่า สภาพแวดล้อมทางการศึกษาและเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็น กล่าวคือ นักศึกษาที่มีความรู้สึกที่มีต่อการเป็นผู้ประกอบการ มีการประเมินถึงคุณค่าของการเป็นผู้ประกอบการ และมีแนวโน้มของพฤติกรรมที่จะเป็นผู้ประกอบการจะเกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการ ส่งผลให้มีพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการที่สูงตามไปด้วยตามแนวคิดทฤษฎีเหตุผลการกระทำของ Fishbein and Ajzen (2010) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Mamun, Nawi, Mohiuddin, Shamsudin and Fazal (2017) ที่พบว่าเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมเตรียมตัวเป็นสตาร์ทอัพผ่านความตั้งใจ ส่วนสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนจากการทบทวนวรรณกรรมยังพบว่า งานวิจัยที่มีมาก่อนหน้านี้ส่วนใหญ่จะศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนถึงเพียงแต่ความตั้งใจ เช่น การศึกษาของ Liu, Lin, Zhao and Zhao (2019) และการศึกษาของ Fragoso, Rocha-Junior and Xavier (2019) ที่ศึกษาอิทธิพลของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนต่อความตั้งใจ และจากแนวคิดทฤษฎีของ Fishbein and Ajzen (2010) สามารถอธิบายว่า สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนสามารถมีอิทธิพลต่อความตั้งใจที่ส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมได้เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลงานวิจัยไปใช้

1. จากผลการศึกษาเจตคติต่อการเป็นผู้ประกอบการมีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจึงเสนอให้สถาบันการศึกษาทั้งระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษาได้จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีความคิด ความเข้าใจ รวมไปถึงความสนใจที่จะประกอบธุรกิจ เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองในทุกด้านสู่การมีพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการอย่างครอบคลุมในทุกด้าน

2. จากผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางการศึกษามีอิทธิพลทางอ้อมในทิศทางบวกต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการโดยส่งผ่านความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการ ผู้วิจัยจึงเสนอให้สถาบันอุดมศึกษาได้จัดเตรียมสภาพแวดล้อมทั้งอาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความเข้าใจด้านการเป็นผู้ประกอบการอย่างลึกซึ้ง สามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้อย่างเข้าใจและมีเทคนิคการถ่ายทอดที่ดี มีการให้คำปรึกษาด้านการประกอบธุรกิจอย่างเป็นกันเอง ด้านเนื้อหาหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอดคล้องกับสถานการณ์จริงในปัจจุบัน วิธีการสอนเหล่านี้จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการและนำไปสู่การมีพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

ข้อเสนอแนะการนำผลงานวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยที่ได้อธิบายถึงค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของตัวแปรที่อยู่ในแบบจำลองสมการโครงสร้างตามที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการนำวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาใช้ประกอบในการวิจัยเพื่อหาคำตอบเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการให้มีรายละเอียดครบถ้วนสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการสนทนากลุ่มหรือการสัมภาษณ์เชิงลึก รวมไปถึงการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในบริบทการเรียนการสอนจริงของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการ

2. ควรมีการเพิ่มตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ รวมไปถึงศึกษาประเด็นที่เกี่ยวกับตัวแปรที่เป็นตัวแปรส่งผ่าน หรือการศึกษาเพิ่มในส่วนของตัวแปรปรับ เพื่อให้สามารถอธิบายพฤติกรรมมุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชาผู้ประกอบการได้ครอบคลุมมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- คมกริช นันทะโรจวงศ์, ภูธิป มีถาวร และประสพชัย พสุนนท์. (2561). พฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการของวัยรุ่นไทย: อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้การสนับสนุนทางสังคมต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในบริบทวัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม. *วารสารบริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(2), 44-59.
- เจนวิทย์ วาริโป, ศรัณย์ ภิบาลชนม์ และเสกสรรค์ ทองคำบรรจง. (2562). ปรากฎการณ์การลาออกกลางคันและการคงอยู่ของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบูรพา: การสร้างโมเดลการวัดเหตุผลในการตัดสินใจเลือกสาขาวิชาเรียน. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 36(100), 220-234.
- บุษกร วิเศษสมบัติ. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะอาชีพและเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 38(101), 215-226.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เรื่องข้อเสนอโครงการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ SMEs มุ่งสู่ผู้ประกอบการที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม ประจำปี 2565*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2564 จาก <https://ops.go.th/main/images/30072564P1.pdf>.
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม. (2564). *แผนการส่งเสริม SME พ.ศ. 2564-2565*. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2564 จาก https://www.sme.go.th/upload/mod_download/download-20210820091040.pdf
- อินทรียา อัญพัชร และดวงเดือน ศาสตรภัทร. (2563). ปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการยอมรับพฤติกรรมที่มีเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นในพื้นที่เขตคลองเตย. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 37(101), 33-43.
- Ajzen, I. (2002). Perceived Behavioral Control, Self-Efficacy, Locus of Control, and the Theory of Planned Behavior1. *Journal of Applied Social Psychology*, 32(4), 665-683.
- Appiah-Nimo, C., Ofori, D. & Arthur, K. N. A. (2018). Assessment of entrepreneurship education on entrepreneurial intentions: evidence from university of cape coast. *Global Journal of management and business research: a administration and management*, 18(9), 1-11.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W H Freeman/Times Books/ Henry Holt & Co.

- Fishbein, M., & Ajzen, I. (2010). *Predicting and changing behavior: The reasoned action approach*. New York: Psychology Press.
- Fragoso, R., Rocha-Junior, W. & Xavier, A. (2019). Determinant factors of entrepreneurial intention among university students in Brazil and Portugal. *Journal of small business & entrepreneurship*, 32(1), 33-57.
- Hair, J. F., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Black, W. C. (2018). *Multivariate Data Analysis*. Red. UK: Cengage Learning EMEA.
- Kelloway, E. K. (1998). *Using LISREL for structural equation modeling: A researcher's Guide*. Thousand Oaks: Sage Publications.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.). New York: Guilford Press.
- Liu, X., Lin, C., Zhao, G., and Zhao, D. (2019) Research on the Effects of Entrepreneurial Education and Entrepreneurial Self-Efficacy on Conllege Students' Entrepreneurial Intention. *Frontiers in Psychology*, 10, 869.
- Mahendra, A. M., Djatmika, E. T. & Hermawan, A. (2017). The effect of entrepreneurship education on entrepreneurial intention mediated by motivation and attitude among management students, state university of Malang, Indonesia. *International Education Studies*, 10(9), 61-68.
- Mamun, A. A., Nawli, N. B. C., Mohiuddin, M., Shamsudin, F. F. B., & Fazal, S. A. (2017). Entrepreneurial intention and startup preparation: A study among business students in Malaysia. *Journal of Education for Business*, 92(6), 296-314.
- Ma, X., Rui, Z. and Zhong, G. (2022), How large entrepreneurial-oriented companies breed innovation: the roles of interdepartmental collaboration and organizational culture, *Chinese Management Studies*. <https://doi.org/10.1108/CMS-06-2021-0247>.
- Shah, N. & Soomro, B. A. (2017). Investigating entrepreneurial intention among public sector university students of Pakistan. *Education + training*, 59(7/8), 841-855.